

גליון תזרני בהלכה, אגדה ומוסר

דברי מאיר

מאצרוזתני של הרה"ג רבי מאיר סנדר שליט"א

מו"צ בירושלם תובב"א ומה"ס 'דברי מאיר' ועוד

בס"ד
תשרי התשפ"ג
גליון מס' 50

שימו לב!

בימי 'בין הזמנים' הבעל"ט

לא יתקיים

השיעור השבועי בהלכה ואגדה

של מורנו הרב שליט"א

אמר רבי מאיר

המאמר ההודשי
ממורנו הרב שליט"א

חודש של התעלות בדרכי האבות הק'

< ירח האיתנים

אנחנו נכנסים כעת לחודש תשרי שהוא נקרא בפי הקדמונים: "ירח האיתנים" על שם חשיבותו הרבה ואיתני המצוות שיש בימים אלו.

יש עוד רמז בשם זה שהאבות נקראו בלשון חכמים: "איתנים" - ואנחנו עושים בחודש זה הרבה דברים שקשורים לאבות, כגון שמזכירים בראש השנה וביום הכיפורים את זכות עקידת יצחק, ולכן תוקעים בשופר של איל כמו שאמרו חז"ל שזה להזכיר את אילו של יצחק, וכן מזכירים ביום הכיפורים את זכות האבות ואת זכות עקידת יצחק שהייתה ביום הכיפורים בעת תפילת המנחה

כמו שזכרנו בתפילה הנוראה שמוצאת במחזורים ובסידור יעב"ץ

לאומרה לפני תפילת מנחה של יום הכיפורים, ומזכר שם זכות עקידת יצחק

שהייתה: "בשעה זו ביום זה!" היינו בשעת תפילת המנחה.

< הלקח הנלמד מה"סוכות"

וכן בחג הסוכות אנחנו מזכירים את האבות - וכמו שהביא הטור בתחילת הל' סוכה שסוכות הם כנגד יעקב אבינו ע"ה שעליו כתוב בפסוק: "ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות", וכבר תמה בזה מרן הגאון ר' ברוך מרדכי אזרחי שליט"א ("ברכת מרדכי" - מועדים) מה היא הזכות המיוחדת שיש בעשיית סוכות למקנה שבזכות זה זכינו לקבל לדורות את מצוות סוכה? וביאר באופן נפלא ובאריכות גדולה ע"פ מה שהביא שם התרגום יונתן בן עוזיאל ש"ולמקנהו עשה סוכות" הכוונה היא שלקניינו הגשמיים הוא עשה סוכות, ולעצמו הוא בנה בית מדרש וזהו: "ויבן לו בית" עיי"ש, וממילא מבואר שפיר הזכות שיש לנו בזכות יעקב אבינו ע"ה שההביל את כל ענייני העולם הזה וקידש את הרוחניות ע"י מעשיו, שבית של קבע הוא

אור התמים

פרקי חיים מרובותינו הקדושים
שיום פקידת שנתם בחודש זה

ביום ד' תשרי חל היארצייט של רבינו ה"חיי אדם" זיע"א - ר' אברהם דנציג זיע"א - היה מקורב ומחותן של רבינו הגר"א זיע"א, היארצייט שלו חל לפני יום הכיפורים וביום הכיפורים מזכירים ממנו הרבה, לפי ש"תפילה זכה" שנוהגים לאומרה קודם "כל נדרי" היא מספר "חיי אדם", וכן מה שמחלקים הרבה דפים שעליהם כתוב הפירוט של הוידוי, כגון: "אשמנו" - אכלנו מאכלות אסורות! והביאור של זה שזה: לשון שממה, זה גם מהח"א [ומה ששואל הבה"ח שמואל שמחה וורונה שיחי': האם צריך לומר את זה בפה? את החלק שזה ויודי כגון את העניין של אכלנו מאכלות אסורות אומרים בפה כי זה חלק מהוידוי, אמנם את הביאור כגון לשון שממה אין אומרים בפה כי אין זה הוידוי]. הח"א חיבר גם את הספר "חכמת אדם" שזה על יו"ד הל' בשר וחלב וכדו' [וח"א זה על או"ח כגון הל' תפילה וכדו'] והביאורו כל הפוסקים, והמ"ב מביאו על כל צעד ושעל. הוא כותב על עצמו שעסק במסחר וניצל את זמנו ללימוד בכל עת מצוא - ולכן זכה להיות מגדולי הפוסקים בכל הדורות, זיע"א.

ובליל יוה"כפ - יארצייט כ"ק האדמו"ר ר' שמעון נתן נטע בידרמן מלעלוב זיע"א (תש"ע) - זכיתי להכירו, והיה איש קדוש מאוד, היה

< האדמו"ר מלעלוב זצ"ל בערב יום כיפור האחרון לחייו
צילום: מערכת לעלוב

מעורר הרבה על השתיקה בשעת התפילה וקריאת התורה [מוסיף כאן הבה"ח ר' דניאל הירש שיחי', שהיה מסתובב בתפילה עם השלט של "אסור לדבר" וכו'], וידוע שהולכים לקברו בהר הזיתים ומבטיחים שלא ידברו בשעת התפילה וקה"ת ורואים ישועות, זיע"א.

ת.נ.צ.ב.ה.

מתוך 'השיעור השבועי' של מוה"ר שליט"א:
ד' תשרי תש"פ - גליון מס' 94 / ה' תשרי התשפ"א - גליון מס' 127

בנה רק בעבור הרוחניות - בית מדרש, ולקניינו הגשמיים של הבלי העולם הזה החולף הוא עשה סוכות - שהם דברים זמניים.

ובזה יבואר קצת קדושת מצוות סוכה, שכל הסוכה שהיא בניין ארעי באה לומר לנו שכולנו זמניים כאן בעולם הזה, וזה היסוד הנ"ל של יעקב אבינו ע"ה.

< הייחוס של הספרה "אפס"...

וממילא יש לנו בימים אלו של "ירח האיתנים" ללכת ולהידבק בדרכי אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב ע"ה, שלא נהיה כאחד שיש לו יחוס ואינו

משתמש בו, וכבר ידוע מאמר העולם שיחוס הוא כמו המספר: "אפס" -

שואם הוא רק מלמעלה, היינו לפני המספר השני - אין בו כלום,

שהרי אם נכתוב אפס ולאחריו אחד הרי שנשאר לנו אפס אחד ואינו כלום וכן הלאה, לעומת זאת אם נכתוב מספר קיים ועליו נוסיף את האפס - הרי שככל שנוסיף עוד אפסים הסכום רק ילך ויגדל, ובזה יש רמז לעניין זה, שאם נלך בדרכי האבות ונוסיף כל הזמן בתורה ובמצוות הרי שיש לנו מה להיות גאים באבות, אך אם לא נוסיף במעשה הרי שאין בזה שום תוספת.

< ה'סיום' של החודש עם התורה הק'

ולכן יש בחודש זה מצוות רבות כדי שנוכל להתעלות בדרכי האבות הקדושים שכל השתוקקותם הייתה לקיים מצוות, ובסופו שמחים עם התורה שהיא תכלית כל הבריאה ועליה אמרו חכמים במשנה פאה (פ"א מ"א): "ותלמוד תורה כנגד כולם" - וכמה ראוי לסיים עם חג שמחת תורה את החודש הזה שהוא חודש של התעלות והליכה בדרכי האבות הקדושים. יה"ר שנזכה לנצל חודש זה כראוי, ונזכה להיכתב ולהיחתם בספרן של צדיקים גמורים בעז"ה, אמן.

< מוה"ר שליט"א (מימין) בשירי ליסופין לגאולה ושמחת חג עם מרן ראש הישיבה הגר"מ אזרחי שליט"א ברחבת הכותל המערבי - א' דחור"מ סוכות התשע"ו
צילום: מתוויה גולדברג

קאירת עינים

הלכה, אגדה ומנהג
בעניני דיומא

הינדא, היכניס נא לחדר, את מוכרחה לשמוע פשט חדש - חייב אדם להקביל פני רבו ברגל, פירושם של דברים שחייב אדם ללכת ברגליו ממש על מנת להקביל את פני רבו...

(בדרך עץ החיים / פניני ירח האיתנים)

< רוח הקודש!

פעם אחת בסוכות, כשעברו מאות אנשים להתברך מרבינו הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, שאל רבינו בחור אחד אם הוא ישר בסוכה, הלה אמר "כן", והמשיך הלאה עם טור האנשים שעברו לפני רבינו.

התפלא אחד מבני הבית ששמע זאת, מה שונה אותו בחור משאר האנשים? ודלק אחריו, וכשהשיגו שאלו: מדוע אמר לך רבינו כן? האם יש לזה סיבה מיוחדת?

והשיב לו: "אומר לך את האמת, אתמול נכנס ג'וק לסוכה, ואמרת: "אני עם הסוכה גמרת!"

(מזנים אתבונ)

< המופת בזכות השמחה

מסופר על הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זי"ע, שבחג הסוכות חלתה בתו, וכשהגיע 'שמחת תורה' הגיעה לסכנות נפשות ממש. באותה שעה היה רבי מאיר בבית המדרש וערך את ההקפות בשמחה רבה בעוז ותעצומות כמימים ימימה, שמחה של ממש עם התורה. תוך כדי כך באו להזכיר לפניו את בתו החולנית הזקוקה לרחמי שמים מרובים. הרה"ק נכנס לחדרה וראה שמצבה אכן חמור ואנוש, הרים את ידיו הק' לשמיים ופתח ואמר:

"רבש"ע, ציווית ברה"ל לתקוע בשופר - ותקעתי. ביוהכ"פ ציווית לצום - וצמתי. בסוכות ציווית לשבת בסוכה - וישבתי. ציווית לשמוח במימים אלו ובשמחת תורתך - ושמחתי.

"והנה כעת, בראותי את בתי החולנית על ערש דווי, עלי לקבל גם את זה באהבה ובשמחה, שהרי כך כתבת (ברכות פרק ט משנה ה): 'חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה', ופירשוהו בגמרא (ס:) 'לקבלינהו בשמחה'. אבל רבש"ע, מה אעשה, האיך אקבלנו בשמחה? הלא עתה זמן שמחתנו, והלכה מפורשת היא (מו"ק ט) 'אין מערבין שמחה בשמחה', ואיך אערב את שמחת החג עם שמחת הבשורה הרעה?"

וזאז כשגמר אומר כשמחתו עדיין נוסכה על פניו, החלה החולנית להזיע, התחזקה אט אט עד שהתרפאה לגמרי!

(מתוך שיחתו של גאב"ד חרדים הרה"צ ר' אשר אנשיל כ"ץ שליט"א שהובאה ב'דרשו')

סיפורים נפלאים לחג הסוכות

< הדגים המלוחים...

הסטייפלער הקדוש זצוק"ל, סיפר סיפור: כשהיה בישיבת גוהרדוק בצעירותו בשנת תרע"ד, נסע הסטייפלער לביתו לכמה ימים, בהיותו בעירו ניגש אליו יהודי ושאלו מתי ישוב לישיבה, אמר לו הסטייפלער שלמחרת היום הוא ישוב לישיבה, ואז מסר לו היהודי מכתב צרור וחתום מכל צדדיו שימסרנו לבנו הלומד אף הוא בישיבה.

בינתיים פרצה מלחמת העולם הראשונה ופסקו השירות מעיר לעיר, והסטייפלער כבר לא יכל לחזור לישיבה והמכתב נשאר שמור בכיסו.

כעבור שמונה שנים, כבר הלך לעולמו האבא שהשאיר לו את המכתב, והנה הוא פוגש ברחובה של עיר את הבחור מהישיבה שהאבא השאיר לו את המכתב. ניגש אליו מיד הסטייפלער והביא לו את המכתב מאביו המנוח.

הבחור פתח בהתרגשות גדולה את המכתב לראות את ה'צואה האחרונה' של אביו המנוח, ומצא שכתבו בו: "אל בני יקירי אהובי, מה שלומך וכו'..." אחרי דרישת שלומך הטוב, אבקשך זכור אל תשכח, בחזרתך מהישיבה הביתה, להביא לי משם דגים מלוחים..."

היה הסטייפלער מסיים סיפורו ואומר, **יש כאלו אומללים שמסיימים את תפקידם בעולם עם בקשת דגים מלוחים,** ועם זה הם באים למעלה לעולם העליון, וכדי בזיון וקצף!

"ועשה למקנך סוכות" - לקנינים הגשמיים של האדם כאן בעולם, יש לעשות רק דירת ארעי. **זה המסר שלנו מחג הסוכות: צא מדירת קבע והיכנס לדירת ארעי!**

(מתוך מאמרו של הרב בנימין בירנצוויג ב'דרשו')

< הקבלת פני רבו ברגל - כפשוטו!

מספר רבי משה הרש"ר: היה זה באחד מימי חול המועד, **רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, שלא היה בקו הבריאות, נסע להבראה בשכונת מקור חיים בירושלים, שהיתה ידועה באוויר הטוב והצח.** באותם ימים נסעו האוטובוסים לשכונה זו פעמיים או שלוש ביום בלבד.

אחד מחבריי ואני החלטנו לבקר ביקור של חג, אולם הואיל והיה צריך לחכות שעות אחדות עד צאת האוטובוס הלכנו רגלית.

משהגענו אליו **שאל רבינו כיצד הגענו לשכונה, והרי אין תחבורה ציבורית בשעה זו?** - "חייב אדם להקביל פני רבו ברגל", השבנו, "והואיל ואין תחבורה ציבורית בשעה זו הלכנו ברגל..."

למשמע דברים אלה קרא רבינו לרעייתו הרבנית שהיתה אותה שעה בחדר הסמוך ואמר לה: **"בייאלא**

קאורי האש

סיפורי מופת והנהגות קודש
מגדולי ומאורי הדור שליט"א

מצדיקי הדור ומחשובי הפוסקים והדיינים הוא **הגאון הגדול רבי ציון בארון שליט"א** (נולד ביום הכיפורים התש"ו) - שהיה דיין בטבריה, צפת, באר שבע ופתח תקוה, ואח"כ נתמנה לחבר בית הדין הרבני הגדול [עד שנת תשע"ו], הוא משמש בקודש כנשיא בית הכנסת 'התקווה' בפתח תקוה, וזכה לחבר ספרים חשובים: שו"ת 'שערי ציון' - ג' חלקים, ו'משמרת מועד' בעניני יו"ט וחיה"מ.

לקראת הימים הקדושים הבעל"ט, שבהם אנו מקדישים את שמו יתברך ומבקשים שתתגלה מלכותו עלינו ועל כל יושבי תבל, **נביא כאן סיפור שסיפר הגר"צ שליט"א על גודל מעלת אמירת ה'קדיש':** נכדו הי"ו קיבל על עצמו לומר 'קדיש' על שכן שלו, ושמו שלמה אדרעי, שנפטר בלא זש"ק.

הוא הקפיד על כך זמן מה, עד שראש הישיבה של הנכד ניגש אליו ותמה בפניו מדוע הוא אומר 'קדיש', הרי הוריו בחיים? - פנה הנכד לסבו הגר"צ שליט"א ושאל אותו מה לעשות, והוא השיב לו שלדעתו לא כדאי שיאמר 'קדיש', ואדם אחר יאמר 'קדיש' לע"ג שכנו.

היה זה ביום שישי, ואכן כבר בליל שבת בישיבה לא אמר הנכד 'קדיש'.
והנה, באותו ליל שבת, חלמה אחותו של הנכד חלום, ובחלומה היא רואה את אותו יהודי - שלמה אדרעי. היא שאלה אותו "מה שלומך בעולם האמת?", כי הרגישה שהוא נפטר. ואז הוא אמר לה: "מה אני אשם שאין לי ילדים, מה אני אשם שאין מי שייגיד עליי 'קדיש'?"

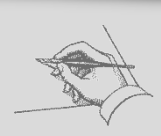
הנכדה לא הבינה למה התכוון הנפטר, ובשבת בבוקר סיפרה לסבא שלה [הגר"צ] את דבר החלום. "כששמעתי כן אמרתי לה: 'אוי ואבוי, אני אשם. אני אמרתי לו להפסיק לומר את ה'קדיש'. אבל עכשיו אנחנו מבינים כמה זה חשוב, ואין דבר שחשוב לנשמה כמו ה'קדיש', לכן צריך להיזהר בה!"

▲ הגר"צ בארון שליט"א
צילום: ויקימדיה

אזרה - זו הזרה

מכתבי זזרה וזזרה
של מורנו הרב שליט"א

כשאוכלים תפוח בדבש ברה"ל - מדוע לא מברכים על הדבש?

י"ג טבת התשפ"ב

כתוב שהותה שמן בתוך אניגרון, אפילו אניגרון הוא הרוב, מברך על השמן, והטעם, כיון שזה לרפואה מברך על השמן שרוצה את השמן.

ויש לשאול, ברה"ל אוכלים תפוח ודבש - למה שלא יברכו שהכל ע"ז כברכת הדבש, הרי הדבש הוא העיקר, הרי אוכלים את התפוח בגלל הדבש שהוא סימן טוב, והדבש הוא הסימן טוב, א"כ שיברכו "שהכל". וא"כ למה לא נוהגין כן?

שלום פולק

תשובת מוה"ר שליט"א

י"ב טבת התשפ"ב

התשובה לזה לכאורה, כיון שהדבש הוא מיעוט והרוב זה התפוח, ובדיני עיקר וטפל בכה"ג הולכים אחר הרוב.

ועוד יש לומר, דשאני הכא שברכת "העץ" על התפוח היא חשובה יותר, ולא דומה לשמן ואניגרון שהוא רוצה רק את השמן, אלא כאן רוצה גם את התפוח אע"פ שהעיקר של הסימן הוא הדבש, ולכן מברכים על התפוח.

ועוד אמרנו באחד השיעורים האחרונים שיש ענין גם ב"תפוח" ולא רק בדבש, לתיקון חטא אדם הראשון, ועוד. ואכמ"ל.

פורטל התוכן התורני של מורנו הרב שליט"א

< ארכיון גליונות 'דברי מאיר' < ארכיון שיעורי מוה"ר שליט"א < קונטרסים < גלריות < שאלות למוה"ר שליט"א < ועוד

או בלחיצה על הקישור: **מכון 'דברי מאיר'**

כנסו לכתובת: <https://5e1c4309dd0b6.site123.me/>